

FARFURIDI (cu intenție fină). Pe *venerabilul* d. Trahanache l-am văzut intrând la Cațavencu astăzi pe la zece, când mă duceam în târg... Eu, am n-am să-nțilnesc pe cineva, la zece fix mă duc în târg...

BRÎNZOVENESCU. — Ei!

FARFURIDI. — Pe respectabila madam-Trahanache am văzut-o ieșind de la Cațavencu tot astăzi pe la unsprezece, când mă-ntorceam din târg... Eu, am n-am clienți acasă, la unsprezece fix mă-ntorc din târg...

BRÎNZOVENESCU. — Nu înțeleg.

FARFURIDI. — Cum nu-nțelegi? la unsprezece fix...

BRÎNZOVENESCU. — Nu frate, nu-nțeleg daraverile astea cu opoziția...

.....

Să fie trădare la mijloc? Ai?

FARFURIDI. — Eu merg și mai departe și zic: trădare să fie, dacă o cer interesele partidului, dar s-o știm și noi!... (CO, I, p. 114).

FARFURIDI. — (zlomyselne): Videt som vstupovať *ctihodného* pana Trahanacheho ku Caťavencovi, keď som išiel dnes o desiatej do mesta... Ja, či sa už mám s niekym stretnúť, či nie, ja vždy presne o desiatej idem do mesta...

BRÎNZOVENESCU. — No, a ďalej?

FARFURIDI. — Dnes o jedenastej, keď som sa vracal z mesta, videt som váženú madam Trahanache vychádzať od Caťavenca... Či mám, alebo nemám doma klientov, ja vždy presne o jedenastej sa vraciam z mesta...

BRÎNZOVENESCU. — To nechápem.

FARFURIDI. — Akože nechápeš? Presne o jedenastej...

BRÎNZOVENESCU. — Nie, braček, nechápem tie ťahačky s opoziáciou.

.....

Šípiš v tom nejaku zradu? Čo?

FARFURIDI. — Ja idem ešte ďalej a vravím: „Nech už je to zrada, ak to žiadajú záujmy strany, ale nech o nej vieme aj my...!“ (CV, I, p. 327—328).

Având în vedere că Farfuridi bănuia vizita lui Trahanache în legătură cu opoziția și cu o eventuală trădare, apelativul *venerabilul* este folosit aici cu o anumită subtilitate. El nu mai putea fi tradus prin *slovutnosť* (resp. *slovutný*); în traducere s-a recurs la adjectivul *ctihodný*, care, atribuit unei persoane viclene, presupune tocmai o nuanță peiorativă și de ironie¹.

Evident că, în textul tradus, cuvântul *venerabil*, care nu mai are aceeași formă peste tot (el este dat și cu substantivul *slovutnosť* dar și cu adjectivul *ctihodný*) își pierde din strictețea originalului, unde i se adresează de obicei numai unui singur personaj, lui Trahanache². Traducătoarea a căutat însă să-l delimiteze: Farfuridi vorbește mai mult cu *ctihodný*, pe când Cațavencu folosește numai *slovutnosť*. Se asigură astfel frecvența regulată a apelativului, subordonată intenției replicii și a personajului.

Mai greu s-a putut asigura în traducere frecvența apelativului *onorabil*, rostit ori de câte ori e vorba de Cațavencu. Traducătoarea a nuanțat și aici sensurile, însă n-a mai putut delimita folosirea apelativului.

Spre ex., cetățeanul turmentat, zicând că „d. Nae (adică Cațavencu) îi dă zece poli pe ea“ (pe scrisoare), îi răspunde:

„... nu trebuie *onorabile*, parale... slavă Domnului... apropietar sînt (sughite), alegător (sughite și se caută mereu) Vorba e.. eu (sughite), eu pentru cine votez?“ (CO, I, p. 119).

„... *Drahý pán*, nepotrebujem, chvalabohu, peniaze... Som majiteľ (čká) realit, volič (čká a ustavične prekutáva vrecká), len o to mi ide (čká) na koho mám hlasovať?“ (CV, I, p. 333).

¹ *Ctihodná matróna*, înseamnă în limba slovacă *vulpe bătrînă, descurcăreț, viclean, șiret*.

² Chiar Trahanache a observat obiceiul lui Cațavencu de a-i spune numai „venerabile în sus“, „venerabile în jos“ (vezi CO, I, p. 110).